

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Nieuwsbegrip over *Kinderrechten*, niveau A

Vooraf

Deze les is ontwikkeld in samenwerking met UNICEF. Alle landen van de wereld hebben de rechten van kinderen samen vastgelegd in het Verdrag voor de Rechten van het Kind. En toch worden die rechten nog wereldwijd geschonden. Daarom is UNICEF er, de kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties. Als 's werelds grootste kinderrechtenorganisatie biedt UNICEF hulp bij acute nood en hulp op de lange termijn. UNICEF werkt samen met regeringen en partners en lobbyt voor het waarborgen van kinderrechten, in

Nederland en overal op de wereld.

Een van de belangrijke taken van UNICEF is ook om kinderen uitleg te geven over kinderrechten en kinderen te helpen hun stem te laten horen. Deze les behandelt de kinderrechten en meer in het bijzonder het recht als kind om een eigen mening te hebben en dat er naar je geluisterd wordt.

Deze les kan elk moment van het jaar worden ingezet omdat deze goed past bij het kerndoel *Oriëntatie op jezelf en de wereld* en *burgerschapsonderwijs*. En de les sluit naadloos aan bij de *internationale Dag van de Rechten van het Kind* (20 november). Meer informatie over de kinderrechten en ander werk van UNICEF vind je op de website www.UNICEF.nl.

Lesoverzicht

- Onderwerp** *Je mag je laten horen!* Deze les sluit aan bij de *internationale Dag van de Rechten van het Kind* (20 november), maar kan ook op andere momenten van het jaar ingezet worden. Hij past bijvoorbeeld ook heel goed bij een onderwerp als *Verkiezingen of Democratie* (Burgerschap).
- Lesdoel** De leerlingen lezen de tekst actief aan de hand van sleutelvragen.
- Leesdoel** De leerlingen weten na deze les dat ze het recht hebben om zich te laten horen, hun mening te geven over dingen die over hen gaan en dat volwassenen daar ook naar moeten luisteren. Ook weten ze dat er nog meer kinderrechten zijn en waarom die kinderrechten er zijn.
- Opdracht 1** Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden
- Opdracht 2** Een bekend-benieuwd-bewaardschema invullen
- Opdracht 3** De betekenis van woorden in de tekst achterhalen
- Opdracht 4** Allemaal kinderrechten!

referentie-niveau De tekst is geschreven op Nieuwsbegripniveau A en sluit aan bij referentieniveau <1F

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Je mag je laten horen!* (niveau A);
- bijbehorende opdrachten voor niveau A;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: de strategiekaart *Ophelderen onduidelijkheden* (op de website bij Basismateriaal).

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen van Nieuwsbegrip ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Hierbij zijn ze gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen, verbanden leggen en inferenties maken en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, inferenties te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal. Bespreek de vragen bij 'voor het lezen'. Bespreek de vragen bij vraag 1 klassikaal. De vragen bij vraag 2 bespreken de leerlingen in kleine groepjes. Maak van tevoren eventueel afspraken over de veiligheid in de groep, het luisteren naar elkaar, je kwetsbaar durven opstellen en respect hebben voor elkaar.
- De leerlingen vullen voor het lezen ook al een deel van het schema bij opdracht 2 in.
- Vervolgens model je het actief lezen van de tekst. Daarbij kun je gebruikmaken van de modeltekst op pag. 4.
- Daarna lezen de leerlingen verder in de groepjes de tekst actief. Bij elk stukje tekst maken zij aantekeningen en noteren ze vragen of dingen die zij niet begrijpen. Woorden die ze niet kennen onderstrepen ze in de tekst. Je kunt hiervoor gebruikmaken van het 'Werkblad actief lezen'. Dit werkblad vind je aan het eind van deze handleiding.
- Na het lezen van ieder stukje tekst beantwoorden de leerlingen de sleutelvragen over dat stukje. Eventueel kun

je de hulpvragen erbij geven, als de leerling moeite heeft met het beantwoorden van een of meer sleutelvragen.

- Na de sleutelvragen vullen de leerlingen het schema verder in.
- In opdracht 3 gaan de leerlingen op zoek naar de betekenis van woorden uit de tekst. Ook spelen zij een woordenschatmemory met woorden uit de tekst. De kaartjes voor dit memoryspel vind je als bijlage 1 bij deze handleiding.
- In opdracht 4 verdiepen de leerlingen zich verder in de kinderrechten. Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden.
 - Laat de poster (bijlage 2) op het digibord zien, of geef elk groepje leerlingen een kopie. Laat elke groepje een 'favoriet' recht kiezen. De groepjes maken duidelijk waarom ze dat recht hebben gekozen en wat het recht precies inhoudt. Bij welk van de drie soorten rechten die in de tekst genoemd zijn, vinden zij dat dit recht het best past? Kunnen ze ook aangeven waarom ze dat vinden? (NB: de driedeling is geen strikte verdeling. Sommige rechten kun je namelijk bij verschillende soorten rechten indelen. Het gaat hierbij dus vooral om de argumentatie van de leerlingen.) En vervolgens proberen ze het recht te visualiseren in bijvoorbeeld een poster, een stripje, een toneelstukje of een filmpje (inspiratie daarvoor kunnen ze opdoen op het [YouTube-kanaal UNICEF Kinderrechten Filmfestival](#)). Laat de leerlingen aan elkaar of eventueel aan andere klassen hun recht presenteren. Op die manier komen alle groepjes meer te weten over verschillende rechten.
 - Laat de leerlingen in groepjes naar antwoorden zoeken op de vragen die ze nog hebben in hun bekend-benieuwd-bewaardschema. Bespreek de antwoorden klassikaal.
 - Verzamel (bijvoorbeeld in samenwerking met de bibliotheek of kijk op www.jeugdbieb.nl) boeken over het onderwerp Kinderrechten en laat leerlingen er meer over lezen.

Modeltekst

Modellen van de inleiding

Ik ga nu hardop voordoen hoe ik actief lees. Let goed op.

*Ik lees eerst de titel: **Je mag je laten horen!** Op de afbeelding zie ik ook kinderen die iets willen vertellen met zo'n megafoon, die heb ik weleens gezien. Die gebruik je al een soort microfoon. En daaronder staat 'Ieder kind een stem'. Ik denk dat het ermee te maken heeft dat je mag zeggen wat je ergens van vindt of hoe je ergens over denkt. Maar mag je dat als kind wel? In de kopjes zie ik staan 'Jouw mening telt', hier gaat het dus ook over het hebben van een mening, dat je dus mag zeggen wat je wil. Het tweede kopje is 'Kinderrechtenverdrag'. Ik weet niet precies wat daarmee bedoeld wordt. Het heeft in ieder geval met kinderen te maken. Dan staat er 'Het heeft zin'. Zou dat gaan over het hebben van een mening? Dat dat zin heeft? Ik denk zeker dat dat zin heeft. Maar geldt dat dan ook voor kinderen? En dan bij het laatste stukje staat 'begin klein'. Zou dat te maken hebben met leeftijd? Dat je als heel klein kind moet beginnen? Mmm, ik lees eerst maar eens de inleiding van de tekst.*

Ben jij het altijd eens met hoe dingen gaan thuis? Niet altijd, als ik heel eerlijk ben. Soms ben ik het niet met dingen eens. **Of zou je soms willen dat het anders gaat?** Ja, dan zou ik inderdaad willen dat het anders gaat. **Misschien denk je dat het helemaal niet belangrijk is wat jij ergens van vindt. Of dat volwassenen niet naar je hoeven te luisteren.** Moeten grote mensen naar kinderen luisteren dan? Ik dacht dat ze dat niet hoefden. **Maar dat is niet waar.** Niet? **Want jij hebt als kind rechten. Een van die rechten is dat je als kind een eigen mening mag hebben. En dat volwassenen naar je moeten luisteren.** Oo, dat is dus anders dan ik dacht. Ik wist niet dat volwassenen naar kinderen moesten luisteren. **Hoe zit dat precies?** Ja, dat weet ik ook niet. Dat zou ik ook wel willen weten. Ik denk dat doordat de schrijver dit hier zo zegt, dat hij of zij mij dat in de tekst wel gaat vertellen. Ik ga gauw verder lezen!

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Als je actief leest, sta je ook stil bij onbekende woorden. Je bespreekt samen of het belangrijk is om het woord te begrijpen. Je kunt dan de woordhulp gebruiken. Vragen en onbekende woorden kun je op het werkblad schrijven.

Laat een van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen en even stilstaan bij onbekende woorden en/of lastige zinnen en bedenken wat belangrijke woorden of zinnen zijn.

Let op: Bij elke sleutelvraag zijn er hulpvragen of aanwijzingen. Gebruik deze alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig. Als bijvoorbeeld onbekende woorden al besproken zijn tijdens het hardop denkend lezen, dan is het niet nodig om dit woord nogmaals te bevragen.

Sleutelvragen en hulpvragen

Inleiding

Sleutelvraag 1: Over welk recht gaat de tekst je in ieder geval iets vertellen?

Hulpvraag 1: Lees regel 4-5 van de inleiding nog een keer goed.

Let op!

De **eerste hulpvraag** bij een stukje is altijd: *Wat heb je in het stukje gelezen?*

Jouw mening telt

Sleutelvraag 2: Wat moet een volwassene doen als hij of zij een beslissing wil nemen over iets wat over jou of jouw leven gaat?

Hulpvraag 2a: Lees regel 7-10 nog een keer. Wat staat daar?

Hulpvraag 2b: Let goed op de signaalwoorden **Het betekent dat...** in regel 9. Daarna volgt een uitleg. Wat is die uitleg? (verbanden)

Hulpvraag 2c: Let ook goed op het signaalwoord **voordat** in regel 10.

Sleutelvraag 3: Bij welk soort beslissingen telt jouw mening?

Hulpvraag 3: Lees regel 9-12 nog een keer. Wat staat daar?

Kinderrechtenverdrag

Sleutelvraag 4: Waarom is er een Kinderrechtenverdrag?

Hulpvraag 4a: Lees regel 26-30 nog een keer. Wat wordt daar verteld over kinderen? wat kunnen ze nog niet? En wat wordt daar verteld over volwassenen? Wat kunnen zij wel?

Hulpvraag 4b: Let op het signaalwoord **daarom** in regel 29. Dit signaalwoord geeft een reden aan. In de regels ervoor vind je die redenen. (verbanden)

Het heeft zin

Sleutelvraag 5: Wat zijn de overeenkomsten tussen Malala Yousafzai, Greta Thunberg en Lars Westra?

Hulpvraag 5a: Lees regel 33-34 nog eens. Wat staat daar over deze voorbeelden van kinderen?

Hulpvraag 5b: Waarnaar verwijst het woordje **dat** in regel 34. (verbanden)

Hulpvraag 5c: Waarnaar verwijst het woordje **zij** in regel 34. (verbanden)

Begin klein

Sleutelvraag 6: Denk aan de kinderrechten die hier in de tekst genoemd worden. Noem twee voorbeelden van wat je zelf kunt doen.

Hulpvraag 6a: Lees regel 50 tot en met 55 nog een keer. Welke voorbeelden worden daar genoemd?

Hulpvraag 6b: Let op de signaalwoorden **bijvoorbeeld** en **zoals** die in dit stukje staan. Die geven aan dat er voorbeelden genoemd worden. (verbanden)

Hulpvraag 6c: Let ook op de signaalwoorden **en** en **of**. Die geven een opsomming aan. Dat betekent dat er dan meer voorbeelden gegeven worden. (verbanden)

Na het lezen

Sleutelvraag 7: Is er iets waar jij zelf heel graag jouw mening over zou willen laten horen? Zou je dat nu na het lezen van de tekst doen? Waarom wel of waarom niet?

Antwoorden

OPDRACHT **1** Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Tijdens het lezen	
Inleiding	<p>1. Over welk recht gaat de tekst je in ieder geval iets vertellen? <i>Over het recht dat je als kind een eigen mening mag hebben én dat volwassenen naar je moeten luisteren.</i></p>
Jouw mening telt	<p>2. Wat moet een volwassene doen als hij of zij een beslissing wil nemen over iets wat over jou of jouw leven gaat? <i>Volwassenen moeten dan naar jouw mening vragen. En ze moeten ook echt naar je luisteren. Daarna nemen ze pas een beslissing.</i></p> <p>3. Bij welk soort beslissingen telt jouw mening? <i>Bij beslissingen over dingen thuis en bij beslissingen van de overheid die met kinderen te maken hebben.</i></p>
Kinderrechtenverdrag	<p>4. Waarom is er een Kinderrechtenverdrag? <i>Het zijn afspraken waar volwassenen zich aan moeten houden om ervoor te zorgen dat ze de juiste keuzes voor kinderen maken. Die afspraken zorgen ervoor dat kinderen gezond en veilig op kunnen groeien.</i></p>
Het heeft zin	<p>5. Wat zijn de overeenkomsten tussen Malala Yousafzai, Greta Thunberg en Lars Westra? <i>Ze vertellen hun mening en hopen daar iets mee te bereiken.</i></p>
Begin klein	<p>6. Denk aan de kinderrechten die hier in de tekst genoemd worden. Noem twee voorbeelden van wat je zelf kunt doen. <i>Bijvoorbeeld: Je kunt je thuis, in de wijk of op school uitspreken. Je kunt vertellen welk kinderrecht jij belangrijk vindt, bijvoorbeeld in een spreekbeurt of werkstuk. Je kunt het verschil maken op school door niemand buiten te sluiten.</i></p>
Na het lezen	
<p>7. Is er iets waar jij zelf heel graag jouw mening over zou willen laten horen? Zou je dat nu na het lezen van de tekst doen? Waarom wel of waarom niet? <i>Eigen antwoord.</i></p>	

OPDRACHT 3

De betekenis van woorden in de tekst achterhalen

1. C. iets wat je mag doen of mag hebben
2. B. de leiders van een land
3. de belangrijke afspraak tussen twee of meer landen
4. B. het pijn doen of verwonden van iemand
5. A. kiezen
6. B. groot worden
7. voor elkaar krijgen
8. C. niet werken of niet naar school gaan omdat je het ergens niet mee eens bent
9. wat je doet om te zorgen dat mensen iets gaan doen
10. C. iets of iemand verdedigen of beschermen

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Antwoord op sleutelvraag 1:

Jouw mening telt

Antwoord op sleutelvraag 2:

Antwoord op sleutelvraag 3:

Kinderrechtenverdrag

Antwoord op sleutelvraag 4:

Het heeft zin

Antwoord op sleutelvraag 5:

Begin klein

Antwoord op sleutelvraag 6:

Na het lezen

Antwoord op sleutelvraag 7:

Bijlage 1: Kaartjes memoryspel

het recht	iets wat je mag doen of mag hebben	de overheid	de leiders van een land
het verdrag	de belangrijke afspraak tussen twee of meer landen	de mishandeling	het pijn doen of verwonden van iemand
stemmen	kiezen	opgroeien	groot worden
bereiken	voor elkaar krijgen	staken	niet gaan werken of niet naar school gaan omdat je het ergens niet mee eens bent
de actie	wat je doet om te zorgen dat mensen iets gaan doen	opkomen voor iets of iemand	iets of iemand verdedigen of beschermen

Bijlage 2: Poster kinderrechten

1 WIE IS KIND	2 GEEN DISCRIMINATIE	3 KINDEREN EERST	4 RECHTEN ECHT VOLGEN	5 HULP VAN OUDERS	6 LEVEN EN ONTWIKKELEN	7 NAAM EN NATIONALITEIT
8 IDENTITEIT BESCHERMEN	9 OPGROEIEN BIJ OUDERS	10 GEZIN BIJ ELKAAR	11 BESCHERMEN TEGEN ONTVOERING	12 LUISTEREN NAAR MENING KIND	13 VRIJ JE MENING GEVEN	14 VRIJ DENKEN EN GELOVEN
15 EEN GROEP MAKEN OF LID WORDEN	16 PRIVACY BESCHERMEN	17 TOEGANG TOT INFORMATIE	18 GOEDE OPVOEDING	19 BESCHERMEN TEGEN KINDER-MISHANDELING	20 KINDEREN ZONDER GEZIN	21 ADOPTIE
22 KINDEREN OP DE VLUCHT	23 KINDEREN MET EEN HANDICAP	24 GEZONDHEID, WATER, ETEN EN MILIEU	25 KINDEREN DIE NIET THUIS WONEN	26 FINANCIËLE HULP	27 VOEDING, KLEDING, VEILIG HUIS	28 TOEGANG TOT ONDERWIJS
29 TALENT ONTWIKKELEN OP SCHOOL	30 EIGEN TAAL EN CULTUUR	31 SPEL EN VRIJE TIJD	32 BESCHERMING TEGEN KINDERARBEID	33 BESCHERMING TEGEN DRUGS	34 BESCHERMING TEGEN SEKSUEEL MISBRUIK	35 VOORKOMEN VAN KINDERHANDEL
36 KINDEREN NIET MISBRUIKEN	37 BESCHERMING TEGEN ZOMAAR OPSLUITEN	38 BESCHERMING IN OORLOG	39 ZORG VOOR SLACHTOFFERS	40 JEUGDSTRAFRECHT	41 BETERE REGELS HEBBEN VOORRANG	42 IEDEREEN MOET KINDERRECHTEN KENNEN
43-54 HOE HET VERDRAG WERKT	<h1>VERDRAG VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND</h1>					